

Futbolda Teknik Direktör Mesleki Başarısında Milliyet Unsurunun İncelenmesi¹

Damla ÖZSOY¹ , Bahadır BAYARSLAN²

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1374982>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Yalova Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Yalova/Türkiye

²İstanbul Topkapı
Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi,
İstanbul/Türkiye

Sorumlu Yazar:

Damla ÖZSOY
damla.ozsoy@yalova.edu.tr

Öz

Futbol'da teknik direktörlerin ait oldukları ulusların, bir takımın başarısı üzerindeki etkisi araştırılması elzem bir konudur. Bir yönden yerel bir antrenörün ulusal kimlik, spor kültürü ve oyuncu profilleri konusundaki bilgisi, takımın başarısını etkileyebilir. Bu görüşe göre, yerel antrenörler, oyuncularla daha iyi iletişim kurabilir, takım dinamiklerini anlayabilir ve ulusal bir kimlik ve bağlılık duygusu oluşturabilirler. Bu araştırma futbolda antrenörün ulusunun başarı üzerindeki önemini araştırmak için yapılmıştır. Araştırmanın yöntemi "Temel Nitel Araştırma", araştırmada veri toplama tekniği "Doküman Analizi" olarak belirlenmiştir. Araştırmada verilerin analizinde betimsel bir analiz formu olan Miles-Huberman modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini UEFA Şampiyonlar Ligi ve UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası tarihinde önemli başarılar elde etmiş köklü takımlar oluşturmaktadır. Örneklemini ise şampiyon olan köklü futbol takımlarının teknik direktörleri oluşturmaktadır. Antrenörün başarısı, ulusuyla değil, sahip olduğu yetenekler, deneyim, liderlik becerileri ve takım yönetimi becerileriyle ilişkili gibi görünse de, Avrupa kupalarında başarılı teknik direktörlerin, ulusal kimlikten bağımsız olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak teknik direktörlerin önemli bir kısmı vatandaşlık bağı ile bağlı oldukları ülkelerde önemli başarılar kazanmıştır. Dolayısıyla antrenör başarısında milliyet önemli bir etkidir. Bu çalışma, spor yöneticilerinin milliyet unsurunun antrenör başarısına etkisini gözeterek strateji geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bunun yanı sıra, her antrenör bireysel yeteneklere ve deneyimlere sahiptir, bu nedenle milliyet unsuru dikkate alınmalıdır, ancak sadece bir faktör olarak değerlendirilmelidir.

Anahtar kelimeler: Futbol, Teknik Direktör, Milliyet, Şampiyon, Spor Yönetiminde Strateji

Examining the Nationality Element in the Professional Success of Football Coaches

Abstract

In football, it is an essential issue to investigate the impact of the nations to which coaches belong on the success of a team. In one way, a local coach's knowledge of national identity, sports culture and player profiles can influence the success of the team. In this view, local coaches can better communicate with players, understand team dynamics, and create a sense of national identity and loyalty. This research was conducted to investigate the importance of the coach's nation on success in football. The method of the research was determined as "Basic Qualitative Research" and the data collection technique in the research was determined as "Document Analysis". The Miles-Huberman model, a descriptive analysis form, was used to analyze the data in the study. The population of the research consists of well-established teams that have achieved significant success in the history of the UEFA Champions League and the UEFA European Football Championship. The sample consists of coaches of established football teams that are champions. Although the success of the coach seems to be related to his talents, experience, leadership skills and team management skills, not to his nation, it has been observed that successful coaches in European cups are not independent of national identity. As a result, a significant number of coaches have achieved significant success in the countries to which they are affiliated with citizenship. Therefore, nationality is an important factor in the success of a coach. This study may help sports managers develop strategies by considering the impact of nationality on coach success. Besides this, each coach has individual abilities and experiences, so the element of nationality should be taken into account, but only as one factor.

Keywords: Football, Coach, Nationality, Champion, Strategy in Sports Management

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
12.10.2023

Kabul Tarihi:
24.10.2023

Online Yayın Tarihi:
29.10.2023

¹Bu çalışma, VII. Uluslararası Akademik Spor Araştırmaları Kongresinde sunulmuştur.

Giriş

Sporcunun doğuştan getirdiği yetenekler başarı için önem taşımaktadır. Ancak antrenörün rolü, bu yetenekleri biçimlendirerek sporcunun potansiyelini maksimize etmek ve ona yön vermekle ilgilidir (Amman vd., 2000, Bruner vd., 2011). Bir sporcu ya da takımın, ne kadar yetenekli ve çalışkan olursa olsun başarıya ulaşması uygun yönlendirme, teknik ve taktiksel gelişimle mümkün olabilmektedir. Antrenör teorik bilgilerini pratik deneyimleriyle birleştirerek sporcuları yeteneklerine uygun bir şekilde yönlendirir, eğitir, yarışmalara hazırlar ve liderlik yapar. Antrenörler, sporcuların potansiyelini ortaya çıkarmak ve sporcuların performansını en üst seviyeye çıkarmak için kritik bir rol oynamaktadırlar. Bu bağlamda antrenörler, sporcuların başarıya ulaşmasında önemli bir etkiye sahiptir ve sporcular için vazgeçilmez bir kaynaktır (Doğan, 2004). Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde milyonlarca dolarlık bir endüstri haline gelen koçluk, günümüzde spor gibi çeşitli alanlarda sıkça başvurulan bir kavram olarak, bilimsel temelleri henüz oturtulmaya çalışılan bir süreçte yer almaktadır (Işıklar Pürçek, 2014). Bazı araştırmacılar (Lyle, 1993; Woodman, 1993), koçluğu dinamik ve sistematik bir süreç olarak tanımlamışlar. Bu süreç ise; gözlem yapmayı, değerlendirme yapmayı, bir eylem planı oluşturmayı, planı uygulamayı ve yeniden değerlendirmeyi içermektedir. Küreselleşme çeşitli endüstrilerde işgücü göçünü kolaylaştırmıştır. Spor endüstrisinde de son yıllarda emek göçü olgusu artan akademik ilgi görmektedir. Çoğu çalışma, profesyonel futbol, beyzbol, buz hokeyi, ragbi ve basketbol gibi çeşitli spor dallarında sporcuların göçünü incelerken, antrenörlerin göçü de ilgi görmüştür (Orlowski vd., 2016).

İlgili literatürde performans sporunda başarının elde edilmesi için en önemli koşul, sağlıklı bir antrenör-sporcu ilişkisinin kurulması şeklinde belirtilmiştir. Antrenörün odak noktası genellikle sporcu veya takımdır. Bu ilişkiler, genel anlamda bir kişi veya bir grup arasındaki ilişkiler olarak değerlendirilebilir (Çeyiz, 2007). Antrenörlerin davranışları, çalıştırdıkları takımdaki sporcuların özelliklerine ve dış etkenlere bağlı olarak değişebilmektedir. Önemli olan, antrenörlerin liderlik tarzlarını tanımları ve sporcularının özelliklerine göre liderlik tarzlarında esneklik gösterebilmeleridir. Örneğin, kendine tam olarak güvenmeyen sporculara sahip bir antrenörün demokratik bir liderlik tarzını uygulaması yanlış olabileceği gibi, çok katı ve otoriter bir tarz da doğru olmayabilir. Antrenörlerin liderlik davranışları, sporcu ve oyuncu algılarına göre belirlenebilir ve buna bağlı olarak sporcu tatmini üzerine çalışmalar yapılabilir. Bu şekilde, antrenörler sporcularını daha iyi anlayabilir, onları destekleyebilir ve geliştirebilir, böylece takım başarısını artırabilirler. Bu makalede, antrenörlerin liderlik tarzlarının sporcular üzerindeki etkisi ve sporcu tatmini üzerine odaklanacak ve bu konuda daha fazla bilgi sunulacaktır (Terlemez, 2019). Son yıllarda araştırmacılar, liderlik, motivasyon, uyum, iletişim, normlar, hedef belirleme gibi kavramların sportif başarı üzerindeki etkisini araştırmaktadırlar. Bu çalışmalar, spor alanında etkili iletişimin, sporcuların motivasyonunu artırarak, uyumu sağlayarak, hedef belirleme ve performanslarını iyileştirme

konularında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Antrenörlerin, sporcularla sağlıklı bir iletişim kurarak onların performansını desteklemeleri ve başarıya giden yolda etkili bir liderlik sergilemeleri önemlidir.

Bu bağlamda, sporculardan alınan verimli geri bildirimler, açık ve anlaşılır talimatlar, güçlü bir iletişim ve etkili motivasyon stratejileri, antrenörlerin sporcularla başarılı bir ilişki kurmalarına ve hedeflenen sonuçları elde etmelerine yardımcı olmaktadır. Bu nedenle, antrenörlerin iletişim becerilerini sürekli olarak geliştirmeleri ve sporcularıyla sağlıklı bir iletişim kurmaları, başarılı antrenör-sporcu ilişkileri ve sportif başarı için önemlidir (Widmeyer vd., 2002; Athanasios, 2005; Alfermann vd., 2005; Keshtan vd., 2010; Körük vd., 2003; Selağzı ve Çepikkurt, 2014; Mutlu vd., 2014).

Koçun ulusunun bir takımın başarısı üzerindeki etkisi ise çift yönlü bir konudur. Bir yönden yerel bir koçun ulusal kimlik, spor kültürü ve oyuncu profilleri konusundaki bilgisi takımın başarısını etkileyebilmektedir. Bu görüşe göre, yerel koçlar oyuncularla daha iyi iletişim kurabilir, takım dinamiklerini anlayabilir ve ulusal bir kimlik ve bağlılık duygusu oluşturabilirler. Ancak diğer bir yönden bakacak olursak, koçun ulusu başarı üzerinde önemsizdir. Bu görüşe göre koçun başarısı, ulusuyla değil, sahip olduğu yetenekler, deneyim, liderlik becerileri ve takım yönetimi becerileriyle ilişkilidir. Başarılı bir koç ulusal kimlikten bağımsız olarak oyuncularını motive edebilir, stratejiler geliştirebilir ve takımı başarıya yönlendirebilir. Futbol sadece spor değil, aynı zamanda kültürel bir fenomen ve milli bir gurur kaynağıdır. Her ülke kendi futbol geleneğine, oyun tarzına ve taktiklere sahiptir. Dolayısıyla, bir teknik direktörün kendi milliyetinden gelmesi, o ülkenin futboluna olan aşinalığını ve bu geleneği anlama yeteneğini yansıtabilir. Ancak aynı zamanda, teknik direktörün milliyeti farklı kültürlerden gelen oyuncuları yönetme, iletişim kurma ve takım içi uyumu sağlama yeteneğini de etkileyebilir.

Bu çalışma, futbolun uluslararası sahnesinde teknik direktörlerin milliyetinin ne kadar önemli olduğunu ve futbolun sadece bir spor değil, aynı zamanda kültürel ve ulusal bir bağlam içinde ele alındığını vurgulamayı amaçlamaktadır. Teknik direktörlerin mesleki başarıları üzerinde milliyet unsurunun etkisini anlamak, futbol yönetiminde daha iyi bir anlayış ve perspektif geliştirmemize yardımcı olabilir.

Yöntem

Araştırmanın yöntemi “Temel Nitel Araştırma”, araştırmada veri toplama tekniği “Doküman Analizi” olarak belirlenmiştir. Araştırmada verilerin analizinde betimsel bir analiz formu olan Miles-Huberman modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini kulüpler düzeyinde UEFA Şampiyonlar Ligi ve milli takımlar düzeyinde UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası tarihinde önemli başarılar elde etmiş takımlar oluşturdu. Örneklemini ise şampiyon olan köklü futbol takımlarının teknik direktörleri oluşturdu. Araştırmanın örnekleme yönteminde yoğunluk örnekleme kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda kullanılan yoğunluk örnekleme, aşırı veya olağandışı durumlardan ziyade incelenen olgunun en iyi veya en bilgilendirici örneklerini içerir (Morgan ve Morgan, 2008). Nitel araştırma yöntemlerinden sezgisel tabanlı araştırmalarda genellikle yoğunluk örnekleme kullanılır (Mays ve Pope, 2000). Sezgisel araştırmalarda incelenen fenomenin olağanüstü, patolojik veya çelişkili olması gerekmez. Bunun yerine yoğun bilgi içermeleri ve zaman içinde farklı ve yeni bilgilere ulaşabilecek örneklere sahip olmaları esastır (Strauss ve Corbin, 2015). Sezgisel yaklaşım, çalışılan olay veya olgunun doğasını kendi deneyimleri ve araştırmacının öznel açıklamaları aracılığıyla keşfetmeyi ve anlamlandırmayı amaçlar (Denzin ve Lincoln, 2008). Araştırmacının kendi içinde var olan yaratıcı düşünceleri net bir şekilde ifade etmesini ve anlamlandırmasını sağlar. Sezgisel yaklaşım, araştırmacının insan deneyimlerinin örtük bilgisini göz önünde bulundurarak araştırmacı ile araştırılan olgu arasında öznel ve yaratıcı bağlantılar kurmasını sağlayan tek araştırma yaklaşımıdır (West, 2001).

Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalarda hipotezlere dayalı bir yönelim vardır. Nitel araştırmalarda ise incelenen olay veya olguyla ilgili problem durumu soru cümlesine dönüştürülür. Araştırmada ele alınacak sorular, nitel araştırma yöntemlerinin ilkelerine bağlı kalınarak yanıtlanmıştır. Çünkü alanyazında da tartışıldığı üzere nitel araştırma, nicel araştırma paradigmasının ontolojik, epistemolojik ve aksiyolojik varsayımlarının eleştirisi üzerine kuruludur (Tanyaş, 2014). Yorumlayıcı bir felsefeye dayalı olarak, nitel veri analizi genellikle (i) incelenen veri setinin kaba analizi (inceleme, yoğunlaştırma, özetleme) ve (ii) ayrıntılı analizinin (kategorize detaylandırma, hermenütik yorumlama, veri tanımlama) bir kombinasyonudur. Amaç, çeşitli verileri ayrıntılı olarak betimleyerek veya farklı verileri karşılaştırarak ortak açıklamalar üretmektir (Flick, 2013). Nitel araştırmalarda analiz süreci temel olarak ham verilerin hacmini azaltarak büyük miktardaki verilerin özünü anlamayı, önemli örüntüleri belirlemeyi ve verilerden anlam çıkararak araştırılan olgu için mantıksal bir kanıt zinciri oluşturmayı içerir (Patton, 2014). Araştırmanın geçerliği için veri üçgenlemesi yapılmış ve en az 2 farklı kaynaktan toplanan veriler doküman incelemesi yapılarak yorumlanmıştır. Böylece çalışmanın iç geçerliliği artırılmıştır. Veriler, internet üzerinden erişilebilen UEFA Şampiyonlar Ligi ve UEFA Avrupa Şampiyonası finalleri hakkında bilgi içeren arşivlerden alınmıştır. Final müsabakaları sonrasında şampiyon olan takımların teknik direktörleri hakkında açık erişimli arşiv bilgilerine ulaşılmıştır. Nitel araştırmalarda doküman analizi yöntemi kullanılarak,

başarılı kulüp ve milli futbol takımı teknik direktörlerinin özellikleri doğru orantılı olarak yorumlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada 'Gömülü Teori' olarak bilinen teori ile veri analizine temel oluşturmak amaçlanmıştır. Bu tür analiz Glaser ve Strauss (2006), tarafından geliştirilmiştir. Gömülü teori hem bir araştırma stratejisi hem de bir veri analiz yöntemi olarak kullanılmaktadır. Gömülü teori, günümüzde nitel araştırma yöntemi için en etkileyici paradigma olarak adlandırılmaktadır (Ilgar ve Ilgar, 2013). Gömülü teoride, veri toplama ve veri analizi birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Toplanan her veri bir sonraki veri ile doğrudan karşılaştırılabilir. Gömülü teori yöntemi, verilere gömülü ve verilerden elde edilen teoriler oluşturmak amacıyla nitel verileri toplamak ve analiz etmek için geliştirilmiş sistematik ancak esnek yönergelerden oluşur (Charmaz, 2006). Gömülü kuramda veri analizi, temel betimlemelerle başlayan, kavramsal düzenlemeyle devam eden ve kuramlaştırmaya götüren iyi tanımlanmış bir süreçtir (Patton, 2002). Gömülü kuram, nitel araştırmaların nicel standartlara göre değerlendirilmesini sağlayarak nitel yaklaşım için bilim dünyasına sunulan bir bahaneye dönüşmüştür (Atkinson, 1997).

Araştırmanın Etiği

Etik kurul kararı İstanbul Topkapı Üniversitesi'nden alınmıştır. (Belge numarası: E-49846378-302.14.1-2300002933). Makalenin yönteminde “mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.”

Bulgular

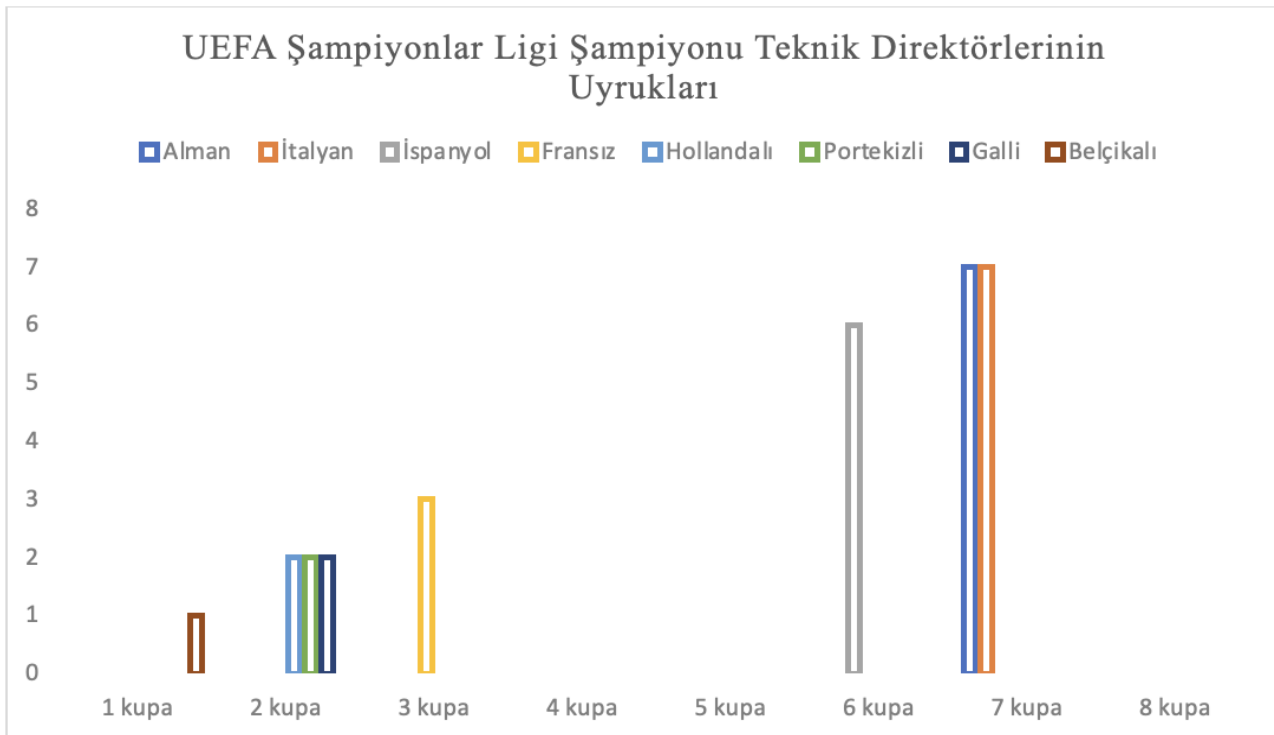
Tablo 1

Şampiyonlar Ligi Kazanan Teknik Direktörler ve Uyrukları

Yıl	Teknik Direktör	Uyruk	Takım/Ülke
2023	Pep Guardiola	İspanya	 Barcelona / İspanya
2022	Carlo Ancelotti	İtalya	 Real Madrid / İspanya
2021	Tomas Tuchel	Almanya	 Chelsea / İngiltere
2020	Hansi Flick	Almanya	 Bayer Münih / Almanya
2019	Jurgen Klopp	Almanya	 Liverpool / İngiltere
2018	Zinedine Zidane	Fransa	 Real Madrid / İspanya
2017	Zinedine Zidane	Fransa	 Real Madrid / İspanya
2016	Zinedine Zidane	Fransa	 Real Madrid / İspanya
2015	Luis Enrique	İspanya	 Barcelona / İspanya
2014	Carlo Ancelotti	İtalya	 Real Madrid / İspanya

2013	Jupp Heynckes	Almanya		Bayer Mnnih / Almanya
2012	Roberto Di Matteo	İtalya		Chelsea / İngiltere
2011	Pep Guardiola	İspanya		Barcelona / İspanya
2010	Jose Morinho	Portekiz		İnter / İtalya
2009	Pep Guardiola	İspanya		Barcelona / İspanya
2008	Sir Alex Ferguson	Galler		Manchester United / İngiltere
2007	Carlo Angelotti	İtalya		AC Milan / İtalya
2006	Frank Rijkaard	Hollanda		Barcelona / İspanya
2005	Rafael Benitez	İspanya		Liverpool / İngiltere
2004	Jose Morinho	Portekiz		Porto / Portekiz
2003	Carlo Angelotti	İtalya		AC Milan / İtalya
2002	Vicente Del Bosque	İspanya		Real Madrid / İspanya
2001	Ottmar Hitzfeld	Almanya		Bayer Mnnih / Almanya
2000	Vicente Del Bosque	İspanya		Real Madrid / İspanya
1999	Sir Alex Ferguson	Galler		Manchester United / İngiltere
1998	Jupp Heynckes	Almanya		Real Madrid / İspanya
1997	Ottmar Hitzfeld	Almanya		B. Dortmund / Almanya
1996	Marcello Lippi	İtalya		Juventus / İtalya
1995	Louis Van Gaal	Hollanda		Ajax / Hollanda
1994	Fabio Capello	İtalya		AC Milan / İtalya
1993	Raymond Goethals	Belçika		Marsilya / Fransa

Tablo 1’de UEFA Şampiyonlar Ligi kazanan takım teknik direktörleri ve uyrukları görülmektedir. 1993 yılında başlayan turnuvanın 2023 yılına kadar ki serüveninde, kazanılan 30 Őampiyonluęun 15’i, vatandaşlık bağı ile bağlı olduğu ülke takımları ile Őampiyonluk başarısı elde eden teknik direktrlerinden oluşmaktadır.

Şekil 1. Şampiyonlar Ligi Şampiyonu Takım Teknik Direktörlerinin Uyrukları

Şekil 1’de UEFA Şampiyonlar Ligi Şampiyonu teknik direktörlerinin uyrukları gösterilmektedir. Kupayı 7’şer kez kazanan Alman ve İtalyan teknik direktörleri, İspanyol 6, Fransız 3, Galli 2, Hollandalı 2, Portekizli 2 ve Belçikalı 1 teknik direktörün takip ettiği görülmektedir.

Şekil 2. Şampiyonlar Ligi Şampiyonu Yerli ve Yabancı Teknik Direktörlerinin Oranı

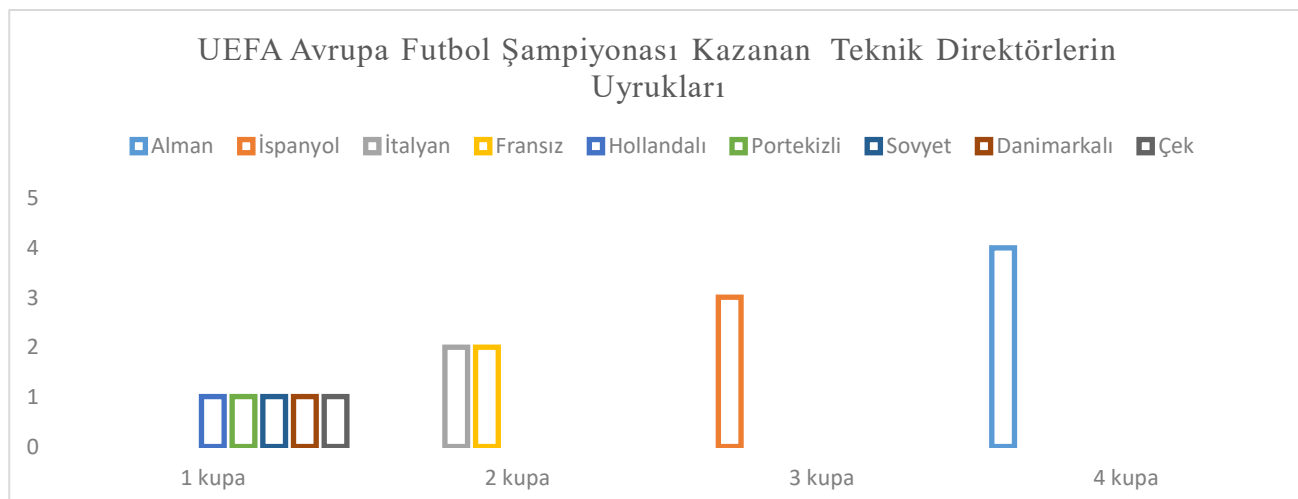
Şekil 2’de, UEFA Şampiyonlar Ligi Şampiyonu yerli ve yabancı teknik direktörlerinin oranının eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 2

UEFA Avrupa Futbol şampiyonası Kazanan Milli Takım Teknik Direktörleri ve Uyrukları

Yıl	Teknik Direktör	Uyruk	Milli Takım
2021	Roberto Mancini	İtalya	İtalya
2016	Fernando Santos	Portekiz	Portekiz
2012	Vicente Del Bosque	İspanya	İspanya
2008	Luis Aragones	İspanya	İspanya
2004	Otto Rehhagel	Almanya	Yunanistan
2000	Roger Lemerre	Fransa	Fransa
1996	Berti Vogts	Almanya	Almanya
1992	Richard Møller Nielsen	Danimarka	Danimarka
1988	Rinus Michels	Hollanda	Hollanda
1984	Michel Hidalgo	Fransa	Fransa
1980	Jupp Derwall	Almanya	Almanya
1976	Vaclav Jezek	Çekoslovakya	Çekoslovakya
1972	Helmut Schön	Almanya	Almanya
1968	Ferruccio Valcareggi	İtalya	İtalya
1964	Jose Villalonga	İspanya	İspanya
1960	Gavriil Kachalin	Sovyetler Birliği	Sovyetler Birliği

Tablo 2’de UEFA Avrupa Futbol şampiyonası kazanan milli takım teknik direktörleri ve uyrukları görülmektedir. 2004 Avrupa Futbol Şampiyonası kazanan milli takım teknik direktörü Otto Rehhagel dışındaki tüm teknik direktörlerin, vatandaşlık bağı ile bağlı oldukları milli takımlarla başarı kazandıkları anlaşılmaktadır.

Şekil 3. UEFA Avrupa Futbol şampiyonası kazanan milli takım teknik direktörlerinin uyrukları

Şekil 3’de, UEFA Avrupa Futbol şampiyonası kazanan milli takım teknik direktörlerinin uyrukları gösterilmektedir. Kupayı 4 kez kazanan Alman teknik direktörleri, İspanyol 3, İtalyan ve Fransız 2, Hollandalı Portekizli Danimarkalı ve Sovyet Rusya’dan 1’er teknik direktörün takip ettiği görülmektedir.

Şekil 4. UEFA Avrupa Futbol şampiyonası kazanan yerli ve yabancı milli takım teknik direktörlerinin oranı

Şekil 4’te, UEFA Avrupa Futbol şampiyonası kazanan yerli milli takım teknik direktörlerinin oranının %94 olduğu görülmektedir. Yabancı teknik direktörlerin Avrupa Şampiyonası kazanan milli takımlarda başarı oranının çok düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Araştırma sonucu; UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası kazanan milli takımların çoğunluğunun yerli teknik direktörler tarafından yönetildiğini göstermektedir ve yabancı teknik direktörlerin bu turnuvalarda başarı oranının oldukça düşük olduğunu işaret etmektedir. UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası kazanan milli takım teknik direktörleri ile ilgili elde edilen sonuçlar futbolda teknik direktörlerin milli takım başarıları ile kendi uyruklukları arasındaki ilişkiye dikkat çekmekte ve teknik direktör mesleki başarısında milliyet unsurun önemi vurgulamaktadır. Teknik direktörün kendi milli kimliği ve bağlılığı, milli takımla çalışırken daha yüksek bir motivasyon ve bağlılık sağlayabilir. Bu, oyuncular ve teknik direktör arasındaki iletişimi ve takım içi uyumu olumlu yönde etkileyebilir. Teknik direktörün kendi ülkesinin futbol kültürünü ve taktiklerini daha iyi anlaması, milli takımın oyun tarzını ve taktiklerini şekillendirmesine yardımcı olabilir. Bu, takımın başarısını artırabilir. Aynı dilin konuşulması ve kültürel benzerlikler, teknik direktör ile oyuncular arasındaki iletişimi kolaylaştırabilir ve takım içi uyumu güçlendirebilir. Bir teknik direktörün kendi ülkesinden gelmesi, takımın taraftarları arasında daha fazla destek ve bağlılık yaratabilir. Bu, ev sahibi avantajını artırabilir.

İlgili literatürde birçok çalışma, antrenörlerin bilgi ve yeteneklerinin temel kaynakları olarak geçmiş deneyimlerin önemini vurgulamaktadır. Teknik direktör olarak etkili olabilmek için antrenörlerin sahip olduğu deneyimlerin büyük bir rol oynadığı görülmektedir. Geçmiş deneyimler, antrenörlerin sahip olduğu bilgi birikimini ve pratiği artırarak, daha etkili bir antrenör olmalarına yardımcı olmaktadır. Örneğin, futbol branşında takım başarısında antrenör becerilerinin önemli bir rol oynadığı açıktır. Bir antrenörün mesleki açıdan üst düzey bir seviyeye ulaşması zaman alabilir, çünkü becerilerini etkili bir şekilde kullanabilme yeteneğini geliştirmek için deneyim kazanması gerekmektedir. Bir antrenörün yetkinliği, futbol bilgisini ve teknik becerilerini kullanabilme yeteneğiyle ilişkilidir. Yetkin bir antrenör oyuncularını motive etme, taktiksel stratejiler geliştirme, takım dinamiklerini yönetme ve oyun içinde doğru hamleleri yapma konularında becerikli olmalıdır. Bununla birlikte antrenörlerin becerileri sahip oldukları deneyimler ve eğitimlerle birlikte gelişir. Geçmişteki başarılar, hatalar ve öğrenme süreçleri, antrenörleri daha yetkin hale getirir ve gelecekteki performanslarını etkilemektedir (Bayarslan, 2023). Ayrıca, ilgili literatürde takımın gücünü artıran beş temel psikososyal süreç olduğu görülmüştür. Bunlar; dönüşümsel liderlik, paylaşılan liderlik, takım öğrenim süreçleri, sosyal kimlik ve olumlu duygular şeklinde ifade edilmiştir (Morgan vd., 2015).

Teknik direktörün milliyeti, koçun sosyal kimliğinin bir parçası olabilir ve birkaç şekilde ilişkilendirilebilir. Bir spor takımının antrenörü, takımın lideri ve rehberi olarak rol oynar. Oyuncular, antrenörlerle birçok açıdan özdeşleşebilirler. Dolayısıyla antrenörün milliyeti, oyuncuların kendilerini bu takımın bir parçası olarak tanımlamalarına ve antrenörleriyle birlikte bir sosyal kimlik oluşturmalarına katkı sağlayabilir. Teknik direktörün oyuncularla iletişimi ve motivasyonu etkileme şekli de sosyal kimlikle ilişkilendirilebilir. Oyuncular antrenörlerinin kendilerini nasıl anladığını ve takımın başarısı için ne kadar bağlı olduklarını önemseyebilmektedirler. Teknik direktörün milliyeti bu ilişkileri etkileyebilir.

Her ülkenin futbol kültürü, oyuncu yetiştirme sistemleri, oyun tarzları ve taktikleri farklılık göstermektedir. Bir teknik direktörün farklı ülkelerdeki deneyimi ve milliyeti, o ülkelerde başarılı olma olasılığını etkileyebilir. Bu nedenle, bir teknik direktörün başka ülkelerdeki başarıları veya deneyimleri, onun belirli bir ülkenin futboluna uyum sağlama yeteneği hakkında fikir verebilmektedir. Bir teknik direktörün milliyeti takım içindeki oyuncu kimyasını etkileyebilir. Oyuncular ve teknik direktör arasındaki dil ve kültürel benzerlikler veya farklılıklar, takım içi iletişimi ve uyumu etkileyebilir. Bu nedenle, bir teknik direktörün milliyeti, takım içi dinamiklere etki edebilmektedir. Sonuç olarak, bir teknik direktörün milliyeti, futbolun karmaşıklığında ve uluslararası sahada başarılı olma olasılığını etkileyen önemli bir faktördür.

Tüm bu bağlamda ulusallık, takım teknik direktörleri ve teknik ekibinin başarısında bir rol oynayabiliyor olsa da teknik direktörlerin başarılarını etkileyen pek çok önemli faktör olduğu

görülmektedir. Bireyin antrenörlük yetenekleri deneyimleri, liderlik nitelikleri ve oyuncularla bağlantı kurma ve motive etme becerisi, rekabetçi spor arenasında başarı elde etmede ulusallıktan daha fazla veya en az onun kadar önemlidir. Ayrıca, ulusallık kazanan takımın koçu için spor endüstrisi ve başarı odaklı takımlarda önemli bir konu olabilmektedir. Bu konunun araştırılması sporun ulusal kimlik ve bağlılıkla ilişkisini anlamak, başarılı antrenörlerin seçiminde etkili faktörleri belirlemek ve ulusal takımların performansını iyileştirmek için stratejiler geliştirmek açısından önem taşımaktadır. Sonuç olarak, yerli teknik direktörlerin milli takımlarda daha yaygın olarak tercih edildiği ve başarı elde ettiği görülmektedir, teknik direktörün uyruğu ve milli takım başarıları arasında bir ilişki olabilir, ancak bu ilişki tek faktörle açıklanamaz. Futbolun karmaşıklığı, birçok faktörün bir araya gelmesiyle başarıyı şekillendirir ve teknik direktörün uyruğu sadece bu faktörlerden biridir.

Teknik direktör başarısında milliyetin önemli bir etken olması, spor yöneticileri için dikkate alınması gereken bir husustur. Milliyetin koçun başarısına etkisinde birçok faktör olabilir. Bu unsur özellikle sporcu iletişimi, kültürel uyum ve motivasyon gibi konuları etkileyebilir. Spor yöneticileri için aşağıdaki öneriler, milliyetin antrenör başarısını artırabileceği bazı stratejileri içermektedir:

- Spor yöneticileri, antrenör kadrolarının kültürel çeşitliliğine önem vermelidir. Antrenörlerin farklı kültürel bağlamlardan geldiği durumlarda spor yöneticileri ve organizasyonlar, çeşitlilik ve kültürel duyarlılık eğitimleri düzenleyerek takım içi uyumu artırabilirler.
- Milliyet farklılıkları, sporcular ve antrenörler arasında iletişim zorluklarına yol açabilir. Spor yöneticileri, antrenörlerin etkili iletişim becerilerine sahip olmalarını teşvik etmeli ve gerektiğinde iletişim eğitimleri sağlamalıdır.
- Farklı milliyetlerden gelen antrenörler için mentorluk programları oluşturabilirsiniz. Bu programlar, deneyimli antrenörlerin yeni gelenlere rehberlik etmelerini ve entegrasyon sürecini kolaylaştırmalarını sağlayabilir.
- Antrenör başarılarını değerlendirmek için objektif ölçütler belirlenebilir. Başarıyı tanımlamak için milliyetin yanı sıra sporcuların gelişimi, takımın performansı ve diğer faktörler de göz önünde bulundurulmalıdır.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: T.C. İstanbul Topkapı Üniversitesi Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 20.03.2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: E-49846378-302.14.1-2300002933

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmacı sayısına bağlı olarak aşağıdaki örneklerden birini kullanınız ya da bu örneklere benzer yeni bir beyan yazınız.

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Araştırmanın yöntem ve bulgular kısmıyla ilgili süreçler ikinci yazar, giriş, tartışma ve sonuç kısmı ile ilgili süreçler birinci tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Alfermann, D., Lee, M. J., ve Wurth, S. (2005). Perceived leadership behavior and motivational climate as antecedents of adolescent athletes' skill development. *Athletic Insight*, 7(2), 14-36.
- Amman, T., İkizler, H. C., ve Karagözoğlu, C. (2000). Sporda sosyal bilimler. Ankara: Alfa.
- Athanasios, L. (2005). Communication problems in professional sports: the case of Greece. *Corporate Communications: An International Journal*, 10(3), 252-256.
- Atkinson, P. (1997). Narrative turn or blind alley? *Qualitative Health Research*, 7(3), 325-344.
- Bayarslan, B. (2023). Investigation of the vocational experience periods of the UEFA champions league winner team head coaches. *Journal of ROL Sport Sciences*, 4(2), 546-564.
- Bruner, M., Hall, J., ve Côté, J. (2011). Influence of sport type and interdependence on the developmental experiences of youth male athletes. *European Journal of Sports Science*, 11(2), 131-142.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative Analysis*. London: SAGE.
- Çeyiz, S. (2007). *Adana ilinde futbol antrenörlüğü yapan bireylerin liderlik tarzlarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Çukurova.
- Denzin, N. K., ve Lincoln, Y. S. (2008). *The landscape of qualitative research*. E-Book. Vol 1, pp.125-126. Flick, U. (Ed.). (2013). *The SAGE handbook of qualitative data analysis*. New York: Sage.
- Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi Ders Kitabı*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Flick, U. (Ed.). (2013). *The SAGE handbook of qualitative data analysis*. New York:Sage.
- Glaser, B. G., ve Strauss, A. L. (2006). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. USA: Aldine Transaction.
- Ilgar, M. Z., Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (Temellendirilmiş Kuram). *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 197-247.
- Işıklar Pürçek, K. (2014). Coach and Coaching in Education. *Journal of Education and Future*, 0(6), 1-14.
- Keshtan, M. H., Ramzaninezhad, R., Kordshooli, S. S., ve Panahi, P. M. (2010). Relationship between collective efficacy and coaching behaviors in professional volleyball league of Iran clubs. *World Journal of Sport Sciences*, 3(1), 01-06.
- Körük, E., Biçer, T., ve Donuk, B. (2003). Amatör futbol antrenörlerinin liderlik davranış tipleri kullandıkları motivasyon tekniklerinin belirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 53-57.
- Lyle, J. W. B. (1993). Towards a comparative study of the coaching process. *Journal of Comparative Physical Education and Sport*, 15, 14-23.
- Mays, N., ve Pope, C. (2000). Assessing quality in qualitative research. *Bmj*, 320(7226), 50-52.
- Morgan, D. L., ve Morgan, R. K. (2008). Single-case research methods for the behavioral and health sciences. (Vol 1, pp. 85-96), Sage publications.

- Morgan, S. B., Fletcher, D., ve Sarkar, M. (2015). Dünyanın en iyi sporcularında takım dayanıklılığını anlamak: Bir ragbi birliği Dünya Kupası kazanan takımın vaka çalışması. *Spor ve Egzersiz Psikolojisi*, 16, 91-100.
- Mutlu, T. O., Şentürk, H. E., ve Zorba, E. (2014). Üniversite öğrencisi tenisçilerde empatik eğilim ve iletişim becerisi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 2(1), 129-137.
- Orlowski, J., Wicker, P., ve Breuer, C. (2016). Determinants of labour migration of elite sport coaches. *European Journal of Sport Science*, 16(6), 711-718.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods (3rd ed)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Patton, M.Q. (2014). *Qualitative research ve evaluation methods: Integrating theory and practice*. New York: Sage Publications.
- Selağzı, S., ve Çepikkurt, F. (2014). Antrenör ve Sporcu İletişim Düzeylerinin Belirlenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 11-18.
- Strauss, A. L., ve Corbin, J. (2015). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory (4th ed)*. Sage Publications.
- Tanyaş, B. (2014). Nitel araştırma yöntemlerine giriş: Genel ilkeler ve psikolojideki uygulamaları. *Eleştirel Psikoloji Bülteni*, 5(1), 25-38.
- Transfermarkt (2023). <https://www.transfermarkt.com.tr/>, Erişim tarihi: 25.08.2023.
- Terlemez, M. (2019). Sporda Antrenör ile Liderlerin Yaklaşımları, Davranış Özellikleri, İlke ve Çalışma Yöntemleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 95-126.
- UEFA Resmi web sitesi (2023). <https://www.uefa.com>, Erişim tarihi: 25.08.2023.
- West, W. (2001). Beyond grounded theory: the use of a heuristic approach to qualitative research. *Counselling and Psychotherapy Research*, 1(2), 126-131.
- Widmeyer, W. N., Brawley, L. R., ve Carron, A. V. (2002). The effect of group size in sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 49, 372-380.
- Woodman, L. (1993). Coaching: A science, an art, an emerging profession. *SportScience Review*, 2(2), 1-13.

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.